

Wat doen we met de vrijwillige ouderbijdrage?

Sinds augustus vorig jaar is de wetswijziging over de vrijwillige ouderbijdrage van kracht. Dat betekent dat leerlingen altijd aan alle extra activiteiten van school kunnen meedoen, ook als ouders dat niet kunnen of willen betalen. Steeds meer scholen schaffen de vrijwillige ouderbijdrage dan ook maar helemaal af – maar niet allemaal.

TEKST: SANNE VAN DER MOST

‘O ver de volle breedte beëindigen die bijdrage.’ Die conclusie trokken ze bij Stichting Akkoord!-PO voor openbaar primair onderwijs in Venlo en omgeving, waaronder tien basisscholen vallen. ‘Een aantal van onze scholen was echt groot tegenstander van de ouderbijdrage, een ander deel was wat gematigder’, zegt directeur-bestuurder Roel Versleijen. ‘Wij hebben de discussie op stichtingsniveau opgepakt en onze conclusie is dat de uitgangspunten van het openbaar onderwijs niet passen bij wat voor vorm van ouderbijdrage dan ook. De focus ligt op het onderwijs, daar worden we door het Rijk voor betaald. We moeten niet voor allerlei zaken daarbuiten ons handje ophouden bij de ouders. Niet iedereen kan dat betalen. Zeker in deze tijd waarin veel mensen het financieel zwaar hebben. Dat past gewoon niet bij het idee van gelijke kansen.’

MODDERDAG

In het verleden, toen Stichting Akkoord!-PO de vrijwillige ouderbijdrage nog wel hanteerde, kon ook altijd iedereen mee op schoolreis. Als ouders daar geen geld voor hadden, betaalde de stichting dat. ‘Op zich natuurlijk fijn’, zegt Versleijen. ‘Alleen, precies daar steekt het ook. Want als jij het schoolreisje van je kind niet zelf kunt betalen, dan voel je je daar hoe dan ook rot over. Ook al kan je kind tóch mee. Dat

gevoel past niet bij het openbaar onderwijs. Gelukkig is dat nu geen onderwerp van gesprek meer.’

Dat betekent niet dat alle leuke dingen in Venlo en omgeving ophouden, maar het vraagt wel meer creativiteit van de school en de ouders. ‘We hoeven toch geen bus te huren en altijd maar naar dat dure pretpark te gaan?’, zegt Versleijen. ‘Er blijven genoeg andere leuke dingen over: een modderdag, een speurtocht, een feestje in het buurthuis, zelf toneelmiddagen organiseren. Het gaat toch vooral om samen iets doen en lekker actief, sportief of creatief bezig zijn?’

DANS EN SPORT

De schaamte van ouders die niet kunnen betalen, merken ze ook bij de openbare mavo-havo-vwo-school Thorbecke Prinsenlaan in Rotterdam. ‘Neem bijvoorbeeld de laptops’, zegt André Eikenboom, afdelingsleider van leerjaar 1 en 2. ‘Ieder kind hier op school moet een laptop hebben. We hebben ouders meerdere keren duidelijk opgeroepen: ‘Als u die zelf niet kunt betalen, laat het dan weten. Dan kijken we wat we als school kunnen doen en dan helpen we bij het aanvragen van ondersteuningsfondsen.’ Het bijzondere is dat niemand daarop reageert. Terwijl we van een aantal ouders weten dat ze zich geen laptop kunnen veroorloven. Dat is natuurlijk een kwalijke zaak. Iedereen moet overal aan mee kunnen doen. Het is de taak van de overheid om onderwijs te bekostigen voor ieder kind. Als je als overheid gedifferentieerd onderwijs nastreeft en je vindt dat laptops daarbij horen, bekostig die dan ook.’

Eigenlijk vindt Eikenboom dat de vrijwillige ouderbijdrage sowieso moet worden afgeschaft. ‘Het past niet bij de gedachte van het openbaar onderwijs en gelijke kansen. Maar zolang het Rijk niet bijschiet, komen we tekort en

‘We hoeven niet altijd naar dat dure pretpark te gaan’

moeten we de bijdrage wel blijven vragen. Een bedrag van zestig euro per jaar in ons geval, bedoeld voor kluisjes, printen en kopiëren en een feestelijke diploma-uitreiking. Op de website wordt die vrijwilligheid nadrukkelijk vermeld.’ Daarnaast vraagt Thorbecke Prinsenlaan als profielschool een extra bijdrage van tweehonderd euro voor de profielen dans en sport. Eikenboom: ‘Die bijdrage is bedoeld voor extra lessen, docenten, clinics en dergelijke. Ook hier geldt weer: als je dat niet kunt betalen, dan vinden we daar als school altijd wel wat op.’ De school kan bijvoorbeeld ouders helpen en begeleiden naar fondsen die financiële steun geven.

‘Iedereen moet overal aan mee kunnen doen’

STERKSTE SCHOUDERS

Myra Giesen is directeur van Vrije School De Zonnewende in Zutphen. Ook daar vragen ze een beetje extra aan de ouders, onder andere voor lesmateriaal. ‘We vinden het belangrijk dat de kinderen werken

met natuurlijke materialen waarin je ziet wat de herkomst is. Als hout echt hout is en steen echt steen, dan bevordert dat de tastzin. Daarnaast bieden we ook lessen aan die buiten het primair onderwijs vallen, zoals schilderen, houtbewerking, koor, toneel en eurutmie – een typisch vrijeschoolvak met vakleerkrachten die uit de vrijwillige ouderbijdrage worden bekostigd.’

De meeste ouders kiezen bewust voor de vrijeschool en velen van hen kunnen en willen daarom ook een bijdrage leveren aan het onderwijs, weet Giesen. ‘Zonder die bijdrage zouden we alle extra’s die zo inherent zijn aan het vrijeschoolonderwijs niet kunnen bieden. We gaan daarbij uit van het draagkrachtprincipe: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. We kijken wat nodig is bovenop het bedrag dat we van de overheid krijgen. Dat delen we door het aantal kinderen en dat bedrag communiceren we met de ouders. We sturen de begroting altijd mee, zodat ze inzicht hebben in waar het geld aan wordt besteed. Uiteraard laten wij altijd expliciet aan ouders weten dat het om een vrijwillige bijdrage gaat. Zij zijn vervolgens vrij om dat bedrag op te hogen dan wel te verlagen. Dus ze bepalen zelf hun draagkracht. Wij geven alleen aan welk bedrag we nodig hebben om alles te kunnen bekostigen wat we als school ambiëren.’

Dat er een wet is gekomen die kansengelijkheid in het onderwijs probeert te bevorderen, juicht Giesen van harte toe. ‘Kansenongelijkheid heeft natuurlijk niet maar één duidelijke oorzaak, maar de ouderbijdrage kan daar wel een rol in spelen. Alle kinderen moeten de kans krijgen om bij ons op school te komen en wij sluiten dan ook niemand uit als ouders de bijdrage niet kunnen of willen betalen. Maar die bijdrage blijft wel hard nodig. Ik hoop dan ook niet dat de vrijwillige bijdrage helemaal verboden wordt, want daarmee zou de identiteit van de vrijeschool serieus in het geding komen.’ ◀